

สรุปกฎหมาย

วิ.อาญา เล่ม 2

วิธีพิจารณาในศาลชั้นต้น

อุทธรณ์และฎีกา

Deedee e-book

สารบัญ

การฟ้องคดีอาญา.....	1
ผู้ฟ้องคดีอาญา.....	1
• ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา (ม. 28).....	1
• ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีเอง (ม. 34).....	1
การดำเนินคดีอาญาแทนผู้เสียหาย.....	2
• ผู้เสียหายเสียชีวิต (ม. 29).....	2
การเข้าเป็นโจทก์ร่วมของผู้เสียหายหรืออัยการ.....	3
• ผู้เสียหายเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับอัยการ (ม. 30).....	3
• อัยการเข้าเป็นโจทก์ร่วมกับผู้เสียหาย (ม. 31).....	3
• อำนาจของอัยการ กรณีอัยการและผู้เสียหายเป็นโจทก์ร่วม (ม. 33).....	4
การรวมคดีที่อัยการและราษฎรเป็นโจทก์.....	4
• การรวมคดีที่อัยการและผู้เสียหายฟ้องคดีเรื่องเดียวกัน (ม. 33).....	4
ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี.....	5
• การฟ้องคดีต้องฟ้องต่อศาลที่มีอำนาจ (ม. 157).....	5
• ศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดี กรณีทั่วไป (ม. 22).....	5
• ศาลหลายศาลมีอำนาจพิจารณาคดี (ม. 23).....	6
• ศาลที่มีอำนาจพิจารณาความผิดเกี่ยวพัน.....	7
○ กรณีที่เป็นความผิดเกี่ยวพัน (ม. 24).....	7
○ การฟ้องคดีความผิดเกี่ยวพัน (ม. 24).....	7
○ การรวมพิจารณาความผิดเกี่ยวพัน (ม. 25).....	7
การโอนคดี.....	8
• วิธีการโอนคดีไปศาลอื่น (ม. 26).....	8
การตั้งรังเกียจ.....	8
• ผู้พิพากษาถูกตั้งรังเกียจ (ม. 27).....	8
การทำคำฟ้อง.....	9
• ฟ้องต้องทำเป็นหนังสือและมีรายละเอียดครบถ้วน (ม. 158).....	9
○ รายละเอียดของโจทก์.....	9
○ รายละเอียดของจำเลย.....	9
○ รายละเอียดการกระทำความผิด.....	9

○ มาตราที่ว่ากรกระทำนั้นเป็นความผิด.....	10
○ ลายมือชื่อโจทก์, ผู้เรียง, ผู้เขียนหรือพิมพ์ฟ้อง.....	11
• การขอเพิ่มโทษฐานไม่เจ็ดหลาย (ม. 159).....	12
• การฟ้องความผิดหลายกระทง (ม. 160).....	12
• ฟ้องที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (ม. 161).....	13
• ฟ้องคดีโดยไม่สุจริต (ม. 161/1).....	13
• การแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง.....	14
○ การขอแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง (ม. 163).....	14
○ กรณีที่ห้ามแก้ไขเพิ่มเติมฟ้อง (ม. 164).....	15
• การแก้ไขเพิ่มเติมคำให้การ (ม. 163).....	15
การสิ้นสุดอำนาจฟ้องคดีอาญา.....	16
การถอนฟ้องคดีอาญา.....	16
• การถอนฟ้องและการพิจารณาอนุญาต (ม. 35).....	16
• ผลของการถอนฟ้องคดีอาญา (ม. 36).....	17
การระงับสิทธิฟ้องคดีอาญา.....	18
• กรณีที่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับ (ม. 39).....	18
○ ผู้กระทำผิดตาย.....	18
○ ความผิดต่อส่วนตัว และมีการถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้อง หรือยอมความ.....	19
○ การชำระค่าปรับหรือจำนวนที่เปรียบเทียบ.....	20
■ หลักเกณฑ์การเปรียบเทียบปรับ (ม. 37).....	20
■ วิธีการเปรียบเทียบ (ม. 38).....	20
○ มีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาด.....	21
○ มีกฎหมายออกมายกเลิกความผิด.....	21
○ คดีขาดอายุความ.....	21
○ มีกฎหมายยกเว้นโทษ.....	21
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	22
การฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา.....	26
หลักการทั่วไปการฟ้องคดีแพ่งเกี่ยวเนื่องกับคดีอาญา.....	26
• การฟ้องและการดำเนินกระบวนการพิจารณา (ม. 40).....	26
• สิทธิผู้เสียหายฟ้องคดีแพ่ง (ม. 40).....	26
• อายุความฟ้องคดีแพ่ง (ม. 45).....	27
การดำเนินการของอัยการเพื่อเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย.....	27
• คดีที่อัยการต้องเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย (ม. 43).....	27
• เวลาที่อัยการเรียกทรัพย์สินหรือราคาแทนผู้เสียหาย (ม. 44).....	28

การเรียกค่าสินไหมทดแทน.....	29
• สิทธิยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ม. 44/1).....	29
• เงื่อนไขการทำการร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ม. 44/1).....	29
• การยื่นคำร้องขอค่าสินไหมทดแทน (ม. 44/1).....	29
• การยื่นคำให้การ เมื่อมีการเรียกค่าสินไหมทดแทน (ม. 44/2).....	30
อำนาจของศาลในการพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา.....	30
• อำนาจแยกคดีแพ่งออกจากคดีอาญา (ม. 41).....	30
การพิจารณาคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา.....	31
• การจัดหาทนายให้แก่ผู้เสียหาย (ม. 44/2).....	31
• เวล่านำสืบค่าเสียหาย (ม. 44/2).....	31
• การถือข้อเท็จจริงในคดีส่วนอาญา เพื่อพิจารณาคดีส่วนแพ่ง (ม. 46).....	31
การพิพากษาคดีแพ่งเกี่ยวกับคดีอาญา.....	32
• การพิพากษาคดีส่วนแพ่ง (ม. 47).....	32
• การดำเนินการเมื่อศาลพิพากษาให้คืนทรัพย์สิน (ม. 48).....	32
• อำนาจสั่งคืนทรัพย์สินแม้ไม่มีการฟ้องคดีส่วนแพ่ง (ม. 49).....	32
• ผู้เสียหายเป็นเจ้าของหนี้ตามคำพิพากษา (ม. 50).....	32
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	33
การไต่สวนมูลฟ้อง.....	35
• กรณีที่ต้องไต่สวนมูลฟ้อง (ม. 162).....	35
• การจัดหาทนายก่อนการไต่สวนมูลฟ้อง (ม. 165/1).....	36
• การดำเนินการไต่สวนมูลฟ้อง (ม. 165).....	37
○ อัยการเป็นโจทก์.....	37
○ ราษฎรเป็นโจทก์.....	38
• คำแถลงของจำเลยในการไต่สวนมูลฟ้อง (ม. 165/2).....	39
• โจทก์ไม่มาตามนัดไต่สวนมูลฟ้อง (ม. 166).....	39
การประทับรับฟ้อง.....	40
• การมีคำสั่งประทับรับฟ้องหรือยกฟ้องในชั้นไต่สวน (ม. 167).....	40
• การส่งสำเนาฟ้องให้จำเลย (ม. 168).....	41
• การออกหมายเรียกหรือหมายจับ (ม. 169).....	41
• การใช้เรื่องการสอบสวนและการพิจารณาโดยอนุโลม (ม. 171).....	41
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	42

การพิจารณา	44
การตรวจพยาน	44
- กำหนดวันตรวจพยาน (ม. 173/1) - การยื่นบัญชีระบุดพยาน (ม. 173/1) - เวลายื่นบัญชีระบุดพยาน - การยื่นบัญชีระบุดพยานเพิ่มเติม - การมีคำสั่งเรียกพยานเอกสารหรือพยานวัตถุ - การดำเนินการตรวจพยาน (ม. 173/2)	44 44 44 45 45 46
การเปิดคดี	46
การแถลงเปิดคดี (ม. 174)	46
การพิจารณาและการสืบพยาน	47
หลักเกณฑ์ทั่วไปในการพิจารณาและการสืบพยาน	47
- การพิจารณาคดีโดยต่อเนื่อง (ม. 179) - การพิจารณาคดีโดยเปิดเผย (ม. 172 วรรค 1) - การจัดหาทนายความ (ม. 173) - การสอบถามเบื้องต้น (ม. 172 วรรค 2) - การสืบพยาน (ม. 172 วรรค 3) - การบันทึกคำให้การ (ม. 172 วรรค 4) - การสั่งดสืบพยานหรือกระทำการใด (ม. 174) - การเรียกจำนวนจากอัยการ (ม. 175)	47 47 48 49 50 50 50 51
หลักเกณฑ์พิเศษในการพิจารณาและการสืบพยาน	51
- การพิจารณาลับหลังจำเลย - การพิจารณาลับหลังจำเลยกรณีทั่วไป (ม. 172 ทวิ) - การพิจารณาลับหลังจำเลยที่หลบหนีหรือไม่มาฟังการพิจารณาหรือสืบพยาน (ม. 172 ทวิ/1) - การพิจารณาลับหลังจำเลยที่เป็นนิติบุคคล (ม. 172 ทวิ/2) - การสืบพยานเด็ก - การจัดให้มีการถ่ายทอดภาพและเสียง (ม. 172 ตรี) - การจัดสถานที่และการปฏิบัติของศาล (ม. 172 ตรี) - การดำเนินการกรณีไม่ได้ตัวพยานเด็กมาเบิกความ (ม. 172 ตรี) - การสืบพยานเด็กนอกศาล (ม. 172 จัตวา) - การพิจารณากรณีจำเลยรับสารภาพ (ม. 176) - การพิจารณาเป็นการลับ	51 51 52 52 53 53 53 54 54 55

การปิดคดี.....	56
• การแถลงปิดคดี (ม. 174).....	56
เรื่องอื่น ๆ.....	56
• การนำ ป.วิแพ่ง มาใช้บังคับโดยอนุโลม (ม. 180).....	56
• การนำเรื่องบันทึกการสอบสวน และเรื่องโจทก์ไม่มาตามนัดมาใช้โดยอนุโลม (ม. 181).....	56
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	57
คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลชั้นต้น.....	58
การมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง.....	58
• เวลาที่มีคำสั่งหรือคำพิพากษา (ม. 182).....	58
• การประชุมเพื่อมีคำสั่งหรือคำพิพากษา (ม. 184).....	58
• เงื่อนไขการยกฟ้องหรือการลงโทษ.....	59
○ เงื่อนไขการยกฟ้อง (ม. 185).....	59
○ เงื่อนไขการลงโทษ (ม. 185).....	59
รูปแบบและรายละเอียดของคำสั่งหรือคำพิพากษา.....	59
• คำสั่งหรือคำพิพากษาต้องทำเป็นหนังสือ (ม. 183).....	59
• รายละเอียดของคำสั่งระหว่างการพิจารณา (ม. 187).....	60
• รายละเอียดของคำพิพากษา (ม. 186).....	60
• การไม่มีคำสั่งหรือคำพิพากษาเกินคำขอ (ม. 192).....	61
○ หลักเกณฑ์ทั่วไป.....	61
○ หลักเกณฑ์เพิ่มเติม.....	61
■ ข้อเท็จจริงตามที่พิจารณาต่างจากข้อเท็จจริงในฟ้อง.....	61
■ ข้อเท็จจริงที่โจทก์ไม่ประสงค์ให้ลงโทษ.....	62
■ การอ้างความผิดหรือบทมาตราไม่ถูกต้อง.....	62
■ ความผิดประกอบด้วยกรกระทำหลายอย่าง.....	62
การอ่านคำสั่งหรือคำพิพากษา.....	63
• การอ่านคำสั่งหรือคำพิพากษาให้คู่ความฟัง (ม. 182).....	63
• การห้ามแก้ไขคำสั่งหรือคำพิพากษา (ม. 190).....	64
ผลของคำสั่งหรือคำพิพากษา.....	64
• การมีผลใช้บังคับของคำสั่งหรือคำพิพากษา (ม. 188).....	64
เรื่องอื่น ๆ.....	64
• การยกเว้นค่าธรรมเนียมการขอสำเนาคำพิพากษา (ม. 189).....	65
• การขอให้ศาลอธิบายคำสั่งหรือคำพิพากษา (ม. 191).....	65

ตัวอย่างคำพิพากษา.....	66
อุทธรณ์.....	68
การยื่นอุทธรณ์และการพิจารณารับอุทธรณ์.....	68
กรณีที่บังคับต้องยื่นต่อศาลอุทธรณ์.....	68
• ศาลชั้นต้นพิพากษาประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต (ม. 245).....	68
สิทธิยื่นอุทธรณ์.....	69
• สิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งหรือคำพิพากษาของศาลชั้นต้น (ม. 193).....	69
• การห้ามอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง.....	69
○ กรณีที่ห้ามอุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริง (ม. 193 ทวิ).....	70
○ ข้อยกเว้นให้อุทธรณ์ปัญหาข้อเท็จจริงได้ (ม. 193 ตร.).....	70
• สิทธิอุทธรณ์คำสั่งระหว่างพิจารณาที่ไม่ทำให้คดีเสร็จ (ม. 196).....	71
• การอุทธรณ์ไม่ตัดสิทธิผู้อื่นในการอุทธรณ์ (ม. 197).....	71
การยื่นอุทธรณ์.....	72
• การอ้างอิงข้อกฎหมายในการอุทธรณ์ (ม. 195).....	72
• ขั้นตอนการยื่นอุทธรณ์ (ม. 198).....	72
• การยื่นอุทธรณ์โดยผู้ต้องหาหรือต้องจำคุก (ม. 199).....	73
• การส่งสำเนาอุทธรณ์ให้อีกฝ่าย (ม. 200).....	73
• การส่งสำนวนไปยังศาลอุทธรณ์ (ม. 201).....	74
การอุทธรณ์คำสั่งไม่รับอุทธรณ์.....	74
• การอุทธรณ์คำสั่งของศาลชั้นต้นที่ไม่รับอุทธรณ์ (ม. 198 ทวิ).....	74
การถอนอุทธรณ์.....	75
• การยื่นถอนอุทธรณ์ (ม. 202).....	75
• ผลของการถอนอุทธรณ์ (ม. 202).....	75
การพิจารณา, คำพิพากษา, คำสั่งในชั้นอุทธรณ์.....	76
การพิจารณาอุทธรณ์โดยเปิดเผย.....	76
• กรณีที่ศาลอุทธรณ์ต้องพิจารณาโดยเปิดเผย (ม. 203).....	76
• การนัดพิจารณาอุทธรณ์โดยเปิดเผย (ม. 204).....	76
แถลงการณ์ในชั้นอุทธรณ์.....	76
• วิธีการแถลงการณ์ในชั้นอุทธรณ์ (ม. 205).....	76
• ลำดับการแถลงในชั้นอุทธรณ์ (ม. 206).....	77
• ผลของแถลงการณ์ในชั้นอุทธรณ์ (ม. 205).....	77
อำนาจของศาลอุทธรณ์.....	77
• อำนาจออกหมายเรียก, ออกหมายจับ, ปลดปล่อย, ปลดปล่อยชั่วคราว (ม. 207).....	77
• อำนาจสืบพยานเพิ่มเติม (ม. 208).....	77
• อำนาจสั่งศาลชั้นต้นดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ถูกต้อง (ม. 208).....	78

การพิจารณาในชั้นอุทธรณ์.....	78
• การพิจารณากรณีอุทธรณ์เฉพาะปัญหาข้อกฎหมาย (ม. 194).....	78
• การประชุมใหญ่ (ม. 208 ทวิ).....	79
การพิพากษาในชั้นอุทธรณ์.....	79
• วิธีการพิพากษาในชั้นอุทธรณ์ (ม. 209).....	79
• รายละเอียดของคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ (ม. 214).....	80
• การพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่ไม่ยื่นภายในกำหนดเวลา (ม. 210).....	80
• การพิพากษาศาลอุทธรณ์คำพิพากษาและคำสั่งระหว่างพิจารณา (ม. 211).....	80
• การพิพากษาลงโทษจำเลย (ม. 212).....	80
• คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่มีผลต่อจำเลยรายอื่น (ม. 213).....	81
เรื่องอื่น ๆ.....	81
• การใช้เรื่องคำพิพากษาและคำสั่งของศาลชั้นต้นโดยอนุโลม (ม. 215).....	81
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	82
ฎีกา.....	85
การยื่นฎีกา.....	85
สิทธิยื่นฎีกา.....	85
• การยื่นฎีกาคัดค้านคำสั่ง, คำพิพากษาของศาลอุทธรณ์ (ม. 216).....	85
การห้ามฎีกา.....	86
• การห้ามฎีกาทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (ม. 220).....	86
• การห้ามฎีกาข้อเท็จจริง.....	87
○ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น หรือแก้ไขเล็กน้อย (ม. 218).....	87
○ ศาลอุทธรณ์ลงโทษไม่เกินกว่าศาลชั้นต้น (ม. 219).....	88
○ ปัญหาเรื่องวิธีการเพื่อความปลอดภัย (ม. 219 ทวิ).....	88
○ ศาลชั้นต้นลงโทษกักขัง, จำคุก และศาลอุทธรณ์ไม่กลับคำพิพากษา (ม. 219 ตร.).....	88
• ผลของการห้ามฎีกาข้อเท็จจริง.....	89
○ ผลต่อคู่ความและผู้เกี่ยวข้องในคดี (ม. 217).....	89
○ การฟังข้อเท็จจริง (ม. 222).....	89
• ข้อยกเว้นที่ฎีกาได้ (ม. 221).....	89
การตรวจฎีกา.....	90
• ศาลชั้นต้นตรวจฎีกา (ม. 223, ม. 224).....	90
เรื่องอื่น ๆ.....	91
• การนำบทบัญญัติเกี่ยวกับศาลอุทธรณ์มาใช้ (ม. 225).....	91
ตัวอย่างคำพิพากษา.....	92

การฟ้องคดีอาญา

ผู้ฟ้องคดีอาญา

ผู้มีอำนาจฟ้องคดีอาญา (ม. 28)

อัยการและผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีอาญา

- กฎหมายไม่ได้บังคับว่า เมื่อผู้เสียหายฟ้องคดีแล้วอัยการจะฟ้องไม่ได้ หรืออัยการฟ้องคดีแล้วผู้เสียหายจะฟ้องไม่ได้ = หากมีการฟ้องเกิดขึ้นจึงไม่ใช่ฟ้องซ้อน + ศาลอาจมีคำสั่งรวมพิจารณา
 - ในกรณีคดีความผิดต่อส่วนตัว หากผู้เสียหายฟ้องคดี ไม่ว่าจะก่อนหรือหลังอัยการฟ้อง อัยการต้องมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีกับผู้ต้องหา
- อัยการต่างสำนักงานกันฟ้องคดีต่อจำเลยในเรื่องเดียวกัน = ฟ้องซ้อน
- ฎีกา 21329/2556 – กฎหมายไม่ห้ามอัยการฟ้องคดีที่ผู้เสียหายฟ้องคดีไว้แล้ว เมื่ออัยการฟ้องคดีในเรื่องเดียวกับผู้เสียหายจึงไม่ใช่การฟ้องซ้อน

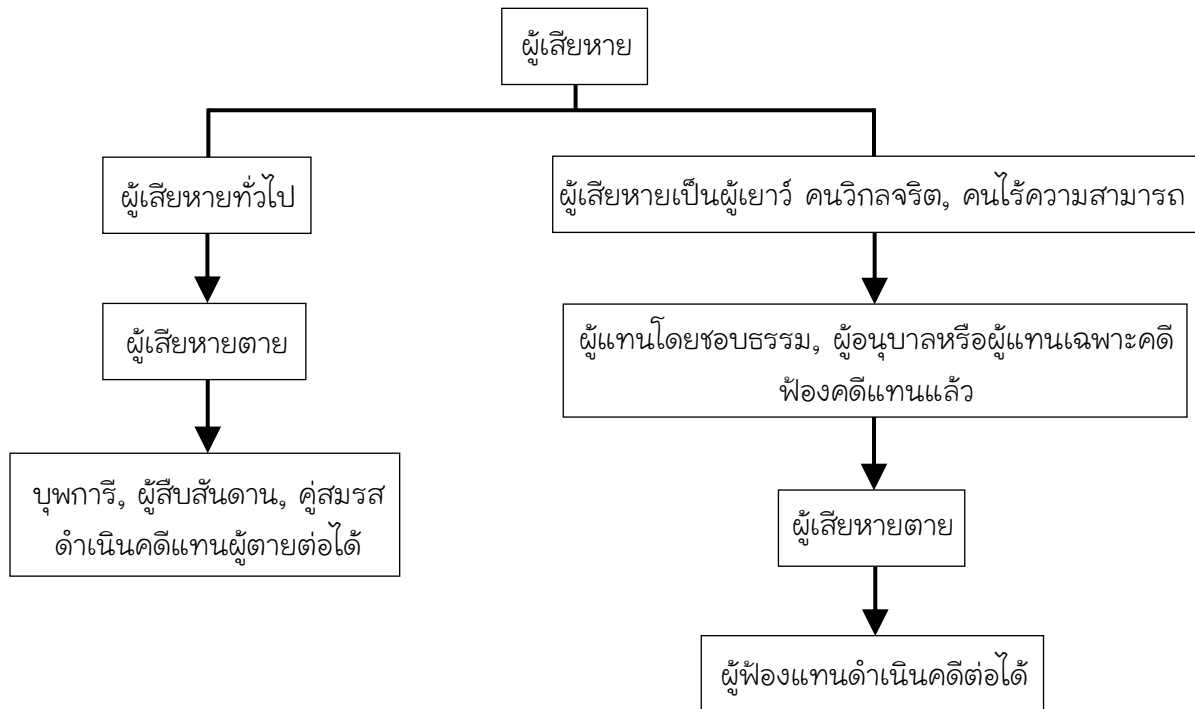
ผู้เสียหายมีสิทธิฟ้องคดีเอง (ม. 34)

อัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องคดี ผู้เสียหายฟ้องคดีได้เอง

การดำเนินคดีอาญาแทนผู้เสียหาย

ผู้เสียหายเสียชีวิต (ม. 29)

- ผู้เสียหายที่ตายต้องเป็นผู้เสียหายที่แท้จริง ไม่ใช่ผู้มีอำนาจจัดการแทนผู้ตาย
- บุพการีและผู้สืบสันดานถือตามสายโลหิต
- สามัญญาต้องเป็นคู่สมรสโดยชอบด้วยกฎหมาย